שנה תשיעית

קובץ

אור לחיים

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת וישלח תשפ"ז

זמני השבת

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	*16:19	17:10	17:45
ת"א	16:17	17:08	17:40
חיפה	16:17	17:08	17:40
ב"ש	16:20	17:11	17:44

* **לנוהגים 40 דק':** 15:59

העלון מוקדש להצלחה ובריאות איתנה:

אילנה בת שפרה

לירון שמואל בן אריה אודליה בת שרה

ולהצלחת הילדים:

אילן יצחק זלמן בן אודליה,

פרל שרה בת אודליה,

אליאנה רבקה בת אודליה

תהילה בת אודליה,

אהרון אריה בן אודליה

זכות התורה וזיכוי הרבים וכל הפעולות הנעשות בשמיים תעמוד להם ולבני ביתם עד עולם!

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:
orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: 02-5000455 02-5380014
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת וישלח תשפ"ז

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריך" - חומש בראשית

המוותר הוא המנצח 1

פרשה למעשה:

ללמוד מדרכי פעולתם 7

בלי שאלות 14

להישמר מהשפעת הסביבה 17

המוותר הוא המנצח

וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה. וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי לְמְצֹא חֵן בְּעֵינֶיךָ (לב, ה-ו).

המילה "לאמֹר" נראית לכאורה כמיותרת, שהרי מיד הוא אומר "כה תאמרון לַאדֹנִי".

ה"אור החיים" הקדוש עמד על שאלה זו, וכתב, וזה לשונו:

"ואולי שיכוון לומר, **שיאמרו אליו שהוא ציווה** לומר אליו בסדר הזה. שזולת זה יחשוב כי השלוחים - הם האומרים בנוסח זה, בחושבם כי הוא הבכור בבכורתו, ומן המוסר לדבר כן, ולא יצאו הדברים מפי יעקב - **לזה ציווה אליהם שיאמרו כי הוא אמר כדברים האלה, וקראו אדון עליו - שבזה יסיר קנאה ושנאה**".

מכאן אנו למדים עד כמה מוכן היה יעקב אבינו לְהִתְרַפֵּס בפניו של אותו רשע, **ובלבד שיסיר מליבו את הקנאה והשנאה, ויתרבה השלום.**

"החיבור בין בני זוג בתוך הבית קיים רק כאשר בני הזוג לומדים לוותר זה לזה"

כדי למנוע 'ספק ספיקא' של פרשנות מוטעית מצד עשיו - שמא תוארי הכבוד ניתנו מפי השליחים ועל דעת עצמם - **יעקב מדגיש בפניהם לומר לעשו שהוא זה שהעניק לו אותם. בכך מלמדנו יעקב אבינו דרך חיים:**

לוותר, ושוב לוותר! מי שמוותר - מצליח!

קבוצת אברכים העוסקים בהכוונת חתנים לבניית ביתם, נכנסה למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ושאלה בפיהם: בדרך כלל ההכנה כוללת סידרה של שמונה עשרה מפגשים. והנה הגיע חתן מחוץ לארץ, שמועד חתונתו בעוד שלושה ימים, והלה לא עבר כל הכשרה בחוץ לארץ. **על מה ידברו איתו בפרק הזמן הקצר שנותר?**

נענה הרב ואמר להם: "תגידו לו: **תוותר, תוותר, תוותר. זהו היסוד שעליו עומד הבית!** אם תכינו אותו לוותר - הוא יחיה חיים טובים, וידע איך להתייחס לאשתו!"

החיבור בין בני זוג בתוך הבית קיים רק כאשר בני הזוג לומדים לוותר זה לזה.

בהעדר וויתור הדדי, במקרה הטוב שני בני הזוג ממשיכים לחיות באותו בית, אך אין ביניהם כל חיבור. **כל אחד חי את חייו ועושה ככל העולה על רוחו.** במקרה הגרוע יותר הבית מתפרק לחלוטין!

עד כדי כך!

לעתים קרובות נשמעת הטענה: 'קודם כל שהיא תוותר, אחר כך גם אני אוותר. "פִּיפְּטִי-פִּיפְּטִי" [חצי חצי]...!'

בלי "פִּיפְּטִי-פִּיפְּטִי"! **תוותר!** פיפטי פיפטי הוא הֶרֶס הבית! הוא יהפוך את הילדים ליתומים בחיי אביהם!

אי אפשר לתאר במילים את השנאה שנגרמת לעיתים רבות בין בני זוג שאינם יודעים לוותר, וכל אחד מהם "הולך עד הסוף". במקום שבני הזוג יִבְנוּ וְיִבָּנוּ, הם מאבדים את כל כספם אצל עורכי הדין... לא פלא שחצי

העלון מוקדש להצלחה ובריאות איתנה:
אילנה בת שפרה, לירון שמואל בן אריה, אודליה בת שרה
ולהצלחת הילדים:
אילן יצחק זלמן בן אודליה, פרל שרה בת אודליה, אליאנה רבקה בת אודליה
תהילה בת אודליה, אהרון אריה בן אודליה
זכות התורה וזיכוי הרבים וכל הפעולות הנעשות בשמיים
תעמוד להם ולבני ביתם עד עולם!

מדינה הפכה להיות עורכי דין... גם הם, עורכי הדין, צריכים עורכי דין...

יעקב אבינו לימדנו את היסוד הגדול הזה: לוותר! רק מי שמוותר מצליח!

איזה מוסר השכל!

רַבִּים אומרים משפטים בסגנון: "אני פה הקובע! אף אחד לא יגיד לי מה לעשות"...

הם סוברים שֶׁבַּשְׁתַּלְטָנוּת הזו הם המנצחים - ואינם יודעים שההיפך הגמור הוא הנכון: מי שמוותר הוא המנצח, הוא המצליח!

וכבר אמר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: מעולם לא ראיתי אדם שוויתר והפסיד מכך.

ה' משלם שכר למי שמתגבר על מידותיו ומוותר. מי שמתעורר בקירבו רצון לדבר לשון הרע, הדיבור כבר עומד על קצה לשונו, וברגע האחרון הוא מצליח להתגבר, לכבוש את יצרו ולנצור את פיו - אין לתאר את שכרו!

והנה מצינו במדרש (בראשית רבה לב, ה) דבר פלא: "באותה שעה שקרא יעקב אבינו לעשו הרשע 'אֲדֹנִי', אמר הקדוש ברוך הוא: אתה השפלת עצמך לפני עשו וקראתו 'אֲדֹנִי', חַייְךָ אני מעמיד מבניו שמונה מלכים, כנגד ח' פעמים שקראתו אֲדֹנִי, לפני מלוך מלך בישראל".

מדברי חז"ל אלו נשמע **שיש תביעה על יעקב אבינו שנהג בצורה שכזאת** והשפיל עצמו כלפי עשו.

ולכאורה קשה, שהרי **מצינו מדרש סותר** (שם עה, ה).

מבואר שם שרבי יהודה הנשיא השפיל את עצמו לפני אנטונינוס, מלך רומי, וכשכתב לו איגרת הורה לכתוב "מן **עבדך** יהודה למרן מלכא אנטונינוס" במקום "מן יהודה **נשיאה** למרן מלכא אנטונינוס". כששאלוהו מדוע הוא מזלזל בכבודו, השיב: "מה אנא טב מן סבי? [וכי אני טוב יותר מסבי?], לא כך אמר: כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב?!"

עוד מצאנו בחז"ל (שם עח, טו): "רבי ינאי כד הוה סליק למלכותא - הוה

מסתכל בהדא פרשתא [כאשר רבי ינאי היה הולך להיפגש עם אנשי המלכות היה מסתכל בפרשה זו] - כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו".

מדברי חז"ל אלו משמע שהנהגתו של יעקב היא אכן ההנהגה הראויה והנכונה, וממנה נלמדת ההנהגה לדורות.

הכיצד?

מרן הגרא"מ שך זצ"ל אמר על כך תירוץ נפלא:

אתה רואה איך יעקב אבינו התנהג - תתנהג גם אתה כך!

אלא מאי - יש קושיה על יעקב אבינו? זה לא אָמוּר לעניין אותך! יעקב אבינו כבר ידאג ליישב את הקושיה שיש עליו!

זהו שהורה רבי יהודה הנשיא: "מה אנא טב מן סבי"? אני מתנהג כמו שיעקב אבינו התנהג! **אינני מְשַׁנֶּה מדרכי אבות גם אם הן אינן מובנות מכל סיבה שהיא!** בלאו הכי, גם אם ננסה להבינם - לא נצליח. דעתנו קצרה מהבין דברים כה עמוקים.

חז"ל (פסיקתא זוטרתא בראשית לב, ג) דורשים את הפסוק בקהלת (ז, ח)

"טוֹב אֶרֶךְ רוּחַ מִגְּבַהּ רוּחַ" על יעקב אבינו, שהלך לארם נהרים במקלו, ובאחריתו שב בשתי מחנות: "'טוב ארך רוח' - שהאריך אפו, ולא דחק את השעה, וברח לו לחרן. 'טוב ארך רוח' - שלא נתגרה בעשו, אלא האריך אפו, ובא לו דרך שפלות".

הקב"ה נתן ליעקב אבינו גבורה עילאית. אבן שהיה צורך שיתאספו כל הרועים כדי להגביה אותה - הרים יעקב בקלות באצבעו. גם ילדיו היו גיבורי חיל. שניים מהם, שמעון ולוי, הרגו עיר שלימה - שכם. ולא זו בלבד אלא גם מלאכים היו הולכים עימו.

לא היתה לו, אפוא, כל סיבה לפחד מעשו!

ועם כל זאת הוא האריך את אפו והתנהג כלפיו בדרך שפלות!

"וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר" - לדורות! **כך תתנהגו לדורות בהיותכם בגלות בין הגויים. אַל תחשיבו את עצמכם לגיבורים! אל תתגרו בהם!** אדרבה, הַשְׁפִּילוּ את עצמכם! ועל כל גל וגל נענעו ראשכם כלפי מטה, והַניחו לו לעבור.

הרמב"ן (בראשית לג, טו) כותב: **"שהיתה קבלה בידם שזו פרשת גלות"**. פרשת וישלח, העוסקת בפגישה שבין יעקב לבין עשיו אינה רק פרשה מקומית, שבאה לתאר את הפגישה הזאת, אלא היא מהווה הדרכה לכלל ישראל איך לחיות עם הגויים בכל תקופות הגלות.

שמונה פעמים יעקב קורא לעשיו "אֲדוֹנִי", ומחשיב את עצמו לעבד שלו, משום שהדרך לְמַתֵּן את השנאה ולמנוע מלחמה היא רק על ידי השפלת עצמו!

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

הפגנת כוח - אינה הדרך! זהו ניסיון כושל לדחוק את השעה, וכבר אמרו חז"ל (ברכות סד ע"א): "כל הדוחק את השעה - שעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה - שעה נדחית מפניו".

שני בתי המקדש נחרבו בעטיו של הניסיון הכושל הזה: בית ראשון נחרב היות ושרי המלך צדקיהו לא נענו לעצתו של ירמיהו, לצאת למלך בבל ולהיכנע בפניו.

וכך היה גם בחורבן הבית השני - הבריונים לא אפשרו לחכמים להיכנע בפני הרומאים.

הרצון הזה להפגין כוח, להילחם עד טיפת הדם האחרונה - הוא דבר שלילי!

הדרך לעבור את החיים בשלום ובהצלחה היא רק על ידי הכנעה וויתור.

ללמוד מדרכי פעולתם

כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה (בראשית לב, ה).

רש"י מביא את מאמר חז"ל: "עם לבן הרשע גרתי, ותרי"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים".

ומפרשים בדרך מליצה, מהו 'לא למדתי ממעשיו הרעים'? - שהתאונן יעקב על עצמו ואמר: **'חבל שלא למדתי ממעשיו הרעים של לבן שהיה עושה את רשעותו מתוך מסירות נפש, בזריזות ובהתלהבות'...**

דוד המלך אמר: "מֵאַיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי" (תהלים קיט, צח). על האדם ללמוד ולהחכים ממעשיהם של הרשעים!

יש להתבונן בהם, מהדרך בה הם עוברים את העבירות, מתוך התלהבות ומסירות - ואת אותה התלהבות להפנות וליישם באופן הנכון לקיום התורה והמצוות - בהתלהבות ובמסירות נפש.

מי שיעבוד את הבורא יתברך באופן כזה, איש בעולם לא יוכל להזיזו מדרכו.

בענין זה סיפר ה"בן איש חי" זיע"א מעשה מופלא -

פעם נפגשו היצר הטוב והיצר הרע ואמרו זה לזה: עד מתי נילחם האחד

בשני? הבה נסכם שכל אחד מאתנו יקח את האנשים שלו, ונעשה בינינו 'שביתת נשק והסכם שלום'.

"איך שלום?" - שאל היצר הטוב - "הרי 'אֵין שָׁלוֹם אָמַר ה' לָרְשָׁעִים' (ישעיה מח, כב)"?

השיב לו היצר הרע: "אני מנסה כל הזמן לבוא אל הצדיקים שלך, אבל איני מצליח לדבר אליהם. אתה עומד שם כל הזמן ומזהירם שלא לשמוע בקולי. תן לי אפשרות לדבר איתם בשקט, בלי להפריע לי. בתמורת, אני מבטיח לך שגם אני לא אפריע לך. תוכל להיכנס לרשעים שלי ולעשות כל מה שאתה רוצה".

"טוב מאוד" - הסכים היצר הטוב, ושניהם חתמו ביחד על אמנת ג'נבה...

בלי לאבד זמן הלך היצר הטוב לרחוב יפו, קינג ג'ורג', אלנבי ודיזנגוף, ועוד מקומות המלאים בבתי קולנוע ובעוברי עבירה. פגש שם אנשים ושאל: "מה אתם עושים?"

"נהנים מן החיים, רואים סרט בקולנוע", השיבו לו.

"**לזה אתם קוראים הנאה?** הכל דמיונות ושטויות, הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ (מושאל מקהלת ב, יא)", אמר להם. "עזבו את הדברים הללו. בואו לירושלים, לישיבה, שבו ותלמדו ותשמעו דברי אלוקים חיים, משניות, הלכה ואגדה. **אז תיהנו הנאה אמיתית**".

"מה, באמת נהנים מזה?"

"כן, זהו שיא ההנאה שבעולם, פִּקּוּדֵי ה' יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב (תהלים יט, ט). אחרי השיעור יש שירת הבקשות ופיוטים נפלאים, כדאי לכם לבוא!"

"טוב, מסכימים, אנחנו באים", אמרו כולם, **ותוך זמן קצר התמלאו בתי הכנסיות והמדרשות מפה לפה.**

"וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לֵאָה אִמּוֹ" (בראשית ל, יד) - **לאה** נוטריקון **לא**'ור **ה**'חיים... הם באו לאור החיים, לכף החיים, לישיבת אור שמח, והתחילו לחיות חיים אמיתיים!

ברגע אחד עזבו את כל ההבלים שסימאו את עיניהם, כמאמר הכתוב "וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ" (מלכים ב

יז, טו), וקיבלו עליהם תשובה שלמה.

בינתיים ישב היצר הרע וחשב: "פלוני אדם פשוט, מה כבר ארוויח אם אהפוך אותו להיות רשע? כמעט כלום!... אני צריך 'דג שמן', אדם גדול בתורה ושקדן עצום. אותו אהפוך לרשע, או אה, זה יהיה משהו עצום!"... וכך, בעוד היצר הטוב לקח לו מכל הבא בידו, ואמר לכל הבא ברוך הבא - היצר הרע לא היה מוכן להשקיע את כוחו בעד אנשים פשוטים.

סוף-סוף הוא מוצא את אשר איוותה נפשו - אחד השקדנים הגדולים, היושב בבית המדרש ואינו מרים את עיניו מהספר.

לקראת השעה אחת-עשרה בלילה הוא ניגש אליו, שואל לשלומו, ומטיף לו מוסר על שהוא יושב ולומד תורה בכאלו שעות. "עזוב אותך. צא לרחוב ועשה חיים...".

"עכשיו?" התפלא החכם, "בשעה כה מאוחרת, מה יש לעשות ברחוב?"

צחק היצר הרע צחוק גדול ואמר: "לילה? הרי רק עכשיו התחיל היום! 'וְלַיְלָה בַּיּוֹם יָאִיר בַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה' (תהלים קלט, יב), יש מסעדות ומועדונים... למה אתה כל הזמן יושב ולומד? תפסיק להיות פנאט כזה... צא קצת!"

לאותו תלמיד חכם לא היה יצר טוב שימנע אותו מן החטא, שהלא היצר הטוב הבטיח שלא יתערב במלאכתו של היצר הרע... ומיד התפתה לעצת יצרו הרע, סגר את הגמרא ויצא לרחוב...

תחילה לקחו היצר הרע למסעדה.

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

ישבו שם אנשים, אכלו ושתו ושיחקו בקלפים.

התבונן אותו תלמיד חכם במעשיהם. הם היו שקועים ראשם ורובם במשחק, ונראה היה ששכחו מכל העולם כולו. אחד הזמין לעצמו קפה, אך מלבד לגימה קטנה שקע במשחק ושכח לגמור את הכוס. למותר לציין שאף אחד מהם לא התעניין באוכל. **הם ישבו ושקדו על משחק הקלפים...**

הסתכל בהם החכם עד שהתעייף. הוא לא הבין מה עושים באותו משחק, ומחר צפוי לו יום עמוס. עליו לקום כבר בעלות השחר כדי להתפלל בנץ החמה, ואחר כך לעסוק בתורה עד שעת לילה מאוחרת...

פנה משם וביקש ללכת. היצר לא מצא מה לומר לו. גם לו אין מה לעשות עם אדם עייף. ילך לישון ומחר ימשיך איתו...

הגיע אותו תלמיד חכם לביתו, אבל במקום ללכת לישון - התיישב על הארץ, והחל לומר תיקון חצות בבכיות עצומות...

מן הצעקות התעוררה הרבנית ונבהלה, 'מה פשר הבכיות האיומות המזעזעות את הלב?'

השיב לה: "אוי לי. **עד היום הייתי סבור שאני שקדן**, אבל אחרי שראיתי היום את **השקדנות של הרשעים**, הבנתי עד כמה אני רחוק... איפה אני ואיפה השקדנות... הם יכולים לשבת שלוש שעות ליד הקלפים, בלי קפה ובלי אוכל, עד

השעות הקטנות של הלילה, וכל זאת בשביל להרוויח כמה פרוטות, ואילו אני - באמצע הלימוד רוצה כל רגע לשתות משהו, קם להכין לי קפה או תה, לאכול חתיכת פרי עם עוגה... - חשבתי שאני צדיק... אוי לי שלא 'למדתי' ממעשיהם הרעים!...

"אם על הבלים הם שוקדים כך, כל שכן שעלי לשקוד על התורה הקדושה שהיא קניין נצחי ולהשקיע בה את כל חיי! אם הם כל כך שקועים, על אחת כמה וכמה שבשעת הלימוד עלי להיזהר שלא להתעניין בשום דבר אחר, לא להרים את הראש מן הספר ולא להסתכל על אף אדם, לא לבטל אפילו רגע אחד! רק לעמול בתורה בכל כוחי!"

כך המשיך הצדיק לבכות ולהיאנח, והרבנית לעומתו מנסה לנחמו, שעוד יגדל ויתעלה.

שמע זאת היצר ונבהל. "אוי ואבוי! מה עשיתי?! חשבתי שאני מוריד אותו, והנה אני רק הגורם המדרבן לעלייתו עוד יותר!..."

מיהר לרוץ למעוז שלו בדיזנגוף ואלנבי, והנה - הכל ריק. כל האנשים שלו הלכו לישיבות לבעלי תשובה!... אוי ואבוי! היצר הטוב לקח לו את כולם. אם ישאר המצב כמות שהוא, תוך ימים ספורים הוא

יגמור את כל העבודה, וישלח אותו לפנסיה מוקדמת...

רץ ומצא את כולם יושבים ועוסקים בתורה עד שעת לילה מאוחרת בישיבה קדושה. ניגש ואמר: "הי, מה אתם עושים פה? בואו בחזרה לתל אביב!...".

מיד ענו לו: "לך מפה! איננו רוצים אותך! אנחנו רוצים את התורה הקדושה! לא ידענו שלימוד יכול להיות כה יפה ומהנה. החכמנו מאוד. קיבלו אותנו בסבר פנים יפות. לא העלינו בדעתנו שקיימים דברים כאלו... אנחנו נשארים פה.

"פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ" (שם קלב, יד). אין אנו רוצים את השטויות וההבלים שפיתית אותנו בהם כל הימים".

זוהי דרך הנהגתו של אדם 'הלומד ממעשיהם הרעים' של הרשעים ומתקדם בזכותם בעבודת ה' שלו!

באו ושאלו את האדמו"ר מגור, בעל ה"**בית ישראל**" זצ"ל, איך אפשר להסביר את העובדה שאנשים פורקי עול מקימים קיבוצים, בתי ספר חילוניים, מועדונים, אופרות וכיוצא בכך, ומצליחים בפעולותיהם, על אף שהם נגד התורה ונגד ה', וכל

מטרתם לפתות באמצעותם אנשים ולקלקלם, וכל זאת בשעה שאנחנו, החרדים לדבר ה', שכל רצוננו להגדיל את הקדושה בעולם, **איננו מצליחים?**

אמר האדמו"ר: **כשהחופשיים עושים את מעשיהם, הם עושים אותם בלב שלם ובלהט. הם פועלים בזריזות וזו סיבת הצלחתם!**

בכוח זה הם הצליחו לקחת לקיבוצים ילדים תמימים וצדיקים ולהעבירם על דתם, ללא כשרות וללא תפילה!

"אנחנו פועלים למען מטרות קדושות" - המשיך הרבי - "אבל חסרים לנו הלהט והזריזות הללו"...

מי שרוצה להצליח, צריך לעשות כל דבר מתוך התלהבות ולהט. כך נצליח להציל כל יהודי, שלא יתנתק מעם ישראל.

חז"ל (ברכות לד ע"ב) אמרו: "מקום שבעלי תשובה עומדין, צדיקים גמורים אינן עומדין". מהי הסיבה לכך?

מבאר **ה"מאור ושמש"**, שבעל תשובה נמצא במקום גבוה יותר, משום שכאשר הוא שב אל ה' בכל ליבו, יש בידו יכולת להפוך את מידת הדין למידת רחמים.

הוא גדול יותר מצדיק גמור שעמד בתומו כל ימיו, כי הוא - בעל התשובה - עמד כל ימיו בעבותות היצר ובסטרא אחרא, **ובכוח גדול ניתק ממנו והפך את כל הרע לטוב**, ונהפך משמאל לימין, על כן **העוז בידו גם כן להפוך מידת הדין שהיא בחינת שמאל למידת הרחמים שהיא בחינת ימין.**

זהו שאומר הכתוב "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹקֶיךָ" (הושע יד, ב) - מהו 'עד'?

בא לומר, שבעל תשובה הופך את 'אלוקיך' שהיא מידת הדין - ל'ה'' שהיא מידת רחמים.

כשאדם נעשה בעל תשובה, הוא מבין שכל ימיו עד כה טעה, ולכן **הוא מתחיל בקיום התורה והמצוות במסירות ובהתלהבות, כמו**

ההתלהבות שפעל ברשעותו עד כה – ממילא הוא נעשה גדול יותר מן הצדיק הגמור.

לעיתים כשמתבוננים בהתלהבות של בעלי תשובה חשים קנאה - הלוואי שהיינו זוכים לאותה התלהבות ותמימות!... הם יושבים ולומדים בהתלהבות, שאין אותה לאדם שהוא ירא שמים מנעוריו, כי הם, שעשו את הרע כל כך חזק, עובדים גם על הטוב באותו אופן.

בלי שאלות

וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי (בראשית לב, ל).

לכאורה תמוה, מה פשר התעניינותו של יעקב בשמו של המלאך?

אלא, שיעקב אבינו לא שאל סתם לשמו. **יעקב ביקש לדעת מה סוד הצלחתו של אותו מלאך?** איך הוא מצליח לנצח? כיצד הוא יכול לכבוש את לבבות בני האדם? במה הוא מפתה אותם?

ענה לו המלאך, שרו של עשו: "**לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי" - השם שלי הוא 'אל תשאל'... אל תשאל שאלות, בוא אחרי, בלי לדבר יותר מידי. סמוך עלי שיהיה לך טוב... רק אל תשאל!**

הוא יודע היטב, שאם יתחילו לחקור ולשאול, יגלו את הרמאות שלו ועד מהרה יראו שאין בו כלום. כאותו בור שלתוכו נזרק יוסף, שעליו העידה התורה "וְהַבּוֹר רֵק אֵין בּוֹ מָיִם" (בראשית לז, כד), וביארו חז"ל "מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו" (בראשית רבה פד, טז).

כשמתחיל מישהו לברר לשמו, הוא

מיד משתיק אותו - 'אל תשאל לשמי' - רק אל תשאל שאלות, בוא אחרי בלי לדבר, ואני אתן לך את הכל...

זהו שרו של עשו!

הוא יודע בעצמו שדרכו אינה סוגה בשושנים ואינה נכונה. העירפול וחוסר הברירות - הם כוחו. באמצעותם הוא גורר את האנשים אל הטומאה.

אם מישהו חושב ברצינות על דרך זו ומתבונן בה, הוא מגיע מהר מאוד ל- "פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין וָשָׁב וְרָפָא לוֹ" (ישעיה ו, י) ועוזב את הרע לנצח.

ג'ף היה בחור אמריקאי שלמד לקראת תואר שני באוניברסיטה בארצות הברית. הוא פגש אישה גויה ועמד להתארס איתה, אולם חלפה בו מחשבה, שמאחר ובלאום שלו נכתב שהוא יהודי, מן הראוי שלפני שהוא מתחתן עם גויה, ילך לבקר את עם ישראל בארץ ישראל, ויראה פעם אחת בחייו את עמו ואת מולדתו.

הוא הגיע לארץ, לכותל המערבי, ועמד מול אבני הכותל. כאתאיסט גמור, שאינו מאמין בשום דת ומתכחש לכל קיום שהוא, לא היתה לו שום סיבה להתרגש. למרות כל זאת, האבנים שמולו בפירוש לא היו נראות לו סתם אבנים. הוא ראה אנשים מתפללים מולן, בוכים, צועקים אמן יהא שמיה רבה... **העוצמה שמולו הבהילה אותו.**

פתאום הוא מצא את עצמו אומר: "אלוקים, אומרים עליך שאתה חי

וקיים. מעודי לא האמנתי בזה, אבל הייתי רוצה שאם זה נכון תציג את עצמך לפניי".

שערותיו סמרו כשהרגיש פתאום יד מונחת על כתפו.

הסתובב בחדות - "מי זה?"

"סליחה, סליחה", אמר לו בחור אחד.

"מה רצית ממני?"

"אמ... פשוט רציתי להכיר לך את האלוקים. כמובן, רק אם אתה רוצה... יש לנו כאן, לא רחוק, מכון. אתה יכול לבוא".

ג'ף נדהם. רק הרגע דיבר עם אלוקים וביקש שיציג את עצמו, ופתאום בא הבחור הזה ומציע לו להכיר את האלוקים...

אותו בחור היה אחד מתלמידי ישיבת "אש התורה" שמול הכותל המערבי. ישיבה של אמריקאים ואנגלים וכל מיני יהודים שהיו רחוקים מכל דת ודין, וכמעט עמדו להתחתן עם גויות, וראש הישיבה, **רבי נח ויינברג** זצ"ל, מסר את נפשו עבורם והצליח להשיבם תחת כנפי השכינה.

הרב ויינברג קיבל את פניו של ג'ף בחביבות, החל לדבר איתו והטעין בו אמונה. **לראשונה בחייו נודע לו מה פירוש להיות יהודי.**

הוא נשאר בישיבה לפרק זמן של כמה שבועות, במהלכם עשה הכרות עם התורה הקדושה ועם מצוותיה.

לבסוף החליט שהגיע הזמן לחזור הביתה. בעיר העתיקה הוא נתקל בבחורה יהודייה, ולא יכול היה שלא להתפעל מן הצניעות שלה.

הוא נשא עיניו לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם, אומרים שאתה קיים והסבירו לי שאתה יכול הכל. אני מבקש ממך, אנא תזכה אותי שאתחתן עם בחורה כזו!"...

כשחזר לארצות הברית חיפש בית כנסת להתפלל בו. באחת השבתות נערך במקום קידוש. הוא השתתף בו, **ולפתע הוא רואה שוב את אותה בחורה מארץ ישראל...**

זה היה כל כך מוזר לפגוש בה שוב, עד

שחשב שעיניו מתעתעות בו. לבסוף ניגש אליה והתעניין אם היתה לאחרונה בעיר העתיקה?

"כן" - ענתה לו - "והאמת היא שגם אני ראיתי אותך אז, ומיד הרגשתי שיש בך משהו"... לא חלף זמן רב ושניהם התחתנו והקימו בית קדוש וטהור.

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו. אתה רוצה למצוא את הקב"ה? - אין שום בעיה. הוא עצמו יבוא להראות לך את הדרך.

רק דבר אחד עליך לעשות - לחפש אותו, לבקש אותו.

אותו עצמו יתברך אי אפשר לראות, זה לא שייך, "כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי" (שמות לג, כ), אבל הוא מראה לנו דרכים כדי שבאמת ובתמים נוכל להאמין בו.

להישמר מהשפעת הסביבה

וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה (בראשית לב, ה).

פירש רש"י: "גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים".

ויש להבין, הרי עשו בא לקראת יעקב עם ארבע מאות איש גיבורי חיל, במטרה לעשות שפטים בו ובבניו, ואם כן מדוע שולח יעקב להודיע לו ששמר על תרי"ג המצוות? **כיצד בשורה זו אמורה להפחיד את עשו ולמנוע ממנו לצאת נגד יעקב למלחמה?** וכי אנו, הנלחמים כנגד החמאס או החיזבאללה, נאיים עליהם: 'היזהרו, אנחנו שומרים על התורה והמצוות, אל תתקרבו אלינו!'... כיצד הדבר אמור להרתיע

אותם?!

אדרבה, הרי אם יעקב שמר כראוי על התורה והמצוות, מן הסתם הוא לא התאמן באומנויות לחימה, ואם כן הדבר יביא את עשו לסבור שיעלה בידו לגבור על יעקב ולנצחו. ובפרט שעשו בא עם כל פמליא דיליה, כולם בדרגת "אלוף", אין ביניהם אפילו סגן אלוף או אלוף משנה אחד... "אַלּוּף אָהֳלִיבָמָה אַלּוּף אֵלָה אַלּוּף פִּינֹן... אֱלֹה אַלּוּפֵי אֱדוֹם" (בראשית לו, מא-מג). אנשי עשו כולם היו אלופים!

מהי, אם כן, כוונת יעקב באומרו לעשו: "עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי"?

מבארים רבותינו, שהרי יצחק אמר: "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֵשָׂו" (כז, כב), והיינו שכל זמן שקולו של יעקב מהדהד בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין ידי עשו יכולות לשלוט בו. רק כאשר קולו של יעקב אינו נשמע, ידי עשו שולטות, כפי שאמר יצחק לעשו: "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תָּרִיד וּפָרַקְתָּ עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ" (כב, מ).

והנה לאחר שיעקב שהה עשרים שנה בחרן, חשב עשו כי אחיו למד מדרכיו השליליות של לבן, שהרי טבע האדם שכאשר הוא נמצא בחברה רעה, שומע רדיו וקורא בעיתונות הקלוקלת כדי ללמוד מה עושה לבן הארמי ומה הן תכניותיו - הוא נדבק במידות הרעות של סובביו ולומד ממעשיהם הרעים.

עשו סבר כי לבן הארמי לא יניח

ליעקב לחיות על פי מצפונו ומצוותיו ולא יאפשר לו ללמוד תורה. יעקב אבינו יכנס לביתו של לבן, ייקח כלי כדי ליטול ידיים. ותכף יבוא לבן ויאמר לו: 'מה אתה עושה? הידיים שלך נקיות, מדוע אתה רוחץ אותן?!'

'אני מקיים את מצות נטילת ידיים!' ישיב יעקב.

'מה פתאום?' יזדעק לבן, "אינני מסכים כך לבזבז מים יקרים!'...

וכך, לאט לאט, ייאלץ יעקב לוותר על קיום המצוות ולדבוק בדרכיו של לבן.

אולם יעקב שלח לומר לעשו: דע לך, **"עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי!"** אם הנך חושב שנחלשתי בבית לבן באמונה, בתורה או בקיום המצוות, וידיך, ידי עשו, יכולות כבר לשלוט בי - **טעות בידך!** המשכתי ללמוד תורה ולעסוק בקיום המצוות ללא הרף, וממילא קול יעקב נשאר חזק ועומד, ולכן עליך לפחד ממני כיון שלא תוכל לי, כי **בזמן שישראל עוסקים בתורה ובמצוות ועושים רצונו של מקום, אין שום אומה ולשון יכולה עליהם!**

גם הגויים יודעים את הסוד הזה, ולכן תחילת מלחמתם היא לגרום שלא

ילמדו תורה בבתי הכנסיות ובבתי המדרשות, ועל ידי כן הם מבקשים להכניע חלילה את ישראל.

וכפי שאמרו חז"ל (בראשית רבה סה, כ): "לא עמדו פילוסופין בעולם כבלעם בן בעור וכאבנימוס הגרדי, נתכנסו כל עובדי כוכבים אצלו, אמרו לו: תאמר שאנו יכולים להזדווג לאומה זו? אמר: לכו וחזרו על בתי כנסיות ועל בתי מדרשות שלהן, ואם מצאתם שם תינוקות מצפצפין בקולן, אין אתם יכולים להזדווג להם, שכך הבטיחן אביהן ואמר להם: 'הקול קול יעקב', **בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות, אין הידיים ידי עשו, ואם לאו - הידיים ידי עשו, אתם יכולים להם**'".

השאלה הנשאלת היא, **כיצד חברתו של לבן הרשע ובניו לא השפיעה לרעה על יעקב אבינו**, הרי כבר אמרו חז"ל: "אוי לרשע ואוי לשכנו" (סוכה נו ע"ב), וכתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"א) כי "דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו", ואם כן מה נתן ליעקב אבינו את הכוח להישאר נאמן לדתו, להתחתן, להביא שנים-עשר שבטים קדושים, מבלי שאביו ואמו היו לידו וסייעו לו, בלי אחים ודודים, בעת שחמיו הרשע רודף אותו ומרמהו פעם אחר פעם?

לבן היה רשע מרושע, הורג נפשות ועושה מהן תרפים. כולו היה מלא בעבירות, עד כדי כך שלא ידעו איך לקרוא לו, הרי כולו שחור משחור מרוב עבירות, ולכן כינו אותו בלשון סגי נהור בשם 'לבן', כפי שלהבדיל קוראים לאדם עיוור שאינו יכול לראות כלום בשם 'סגי נהור'.

ועם כל זאת, יעקב עמד איתן, לא זז מדתו והמשיך לעבוד את ה' בכל כוחו, כפי שהעיד על עצמו ואמר: "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי!"

הכיצד?

נראה לבאר, שכל עוד מתפעל האדם מזולתו וחושב כי הוא אדם גדול וחשוב - הוא עלול ללמוד ממעשיו, אך אם השני אינו נחשב בעיניו לכלום - הוא אינו מתפעל ממנו ולא נדבק ממעשיו.

והנה יעקב אבינו העיד על לבן ואמר: "עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה. וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה", כלומר, **לבן עצמו היה חשוב בעיניי כמו שור וחמור, עבד ושפחה, ולכן לא למדתי ממעשיו!**

בשולחן ערוך אורח חיים, בהלכה הראשונה, כותב הרמ"א: "ולא יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה'".

אחד הדברים שיכולים להבטיח לאדם את קיום המצוות והעמידה האיתנה בדרך ה', הוא לא להתבייש מפני המלעיגים, אלא אדרבה, לקיים בעצמו: "וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה'" (דברי הימים ב יז, ו), ועל ידי כן לא יושפע כלל מסביבתו הרעה.

רבי אלחנן ווסרמן הי"ד, בעל ה"קובץ שיעורים", ביקר בארצות הברית בתקופה בה היה מצוי רק חלב עכו"ם. באותה עת נמצאו מספר רבנים גדולים שהקלו בדבר וטענו שכיון שבזמננו אין חולבים בהמות טמאות, ניתן לשתות חלב

עכו"ם ללא חשש. אבל רבי אלחנן החמיר על עצמו ונמנע מלשתות חלב בכל עת שהותו באמריקה.

ביומו הראשון בארצות הברית, הגיע אליו בעל בית המלון וכיבדו בכוס קפה עם חלב. רבי אלחנן סירב ליטול את כוס הקפה באומרו כי אינו שותה חלב עכו"ם, ונאלץ בעל המלון להביא לו כוס תה.

ביום השני הגיע בעל בית המלון בשנית והציע לרבי אלחנן כוס קפה עם חלב. רבי אלחנן דחה את הכוס ואמר לבעל המלון בתמיהה: "מדוע אתה מגיש לי קפה עם חלב, הרי כבר ציינתי בפניך כי איני שותה חלב עכו"ם?!"

"מה, הרב עוד לא התרגל?" התפלא בעל המלון, "**חשבתי שרק ביום הראשון הרב יקפיד על כך, אבל לאחר מכן הוא כבר יתאזרח במקום וינהג כמנהג המדינה...** כולם נוהגים כך, אין מה לעשות. בדרך כלל לוקח יום יומיים להשלים עם המציאות ולהבין שזה מה שיש. כולם לבסוף שותים חלב עכו"ם, לכן הבאתי לרב קפה עם חלב!"

בדומה לכך, עשו היה בטוח כי יעקב אבינו 'יתאזרח' בחרן ויהפוך לתושב מן המניין הנוהג במנהג המדינה ומרמה את הבריות.

אולם יעקב אבינו הגן על עצמו בהגנה מיוחדת, כאשר בז ללבן וסביבתו והתייחס אליהם כ"שׁוֹר חַמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה", ועל ידי כן לא נדבק ממידותיהם הרעות ומעשיהם השליליים.

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל היה אהוב ומרוצה בעיני המושלים הגויים, שהכירו והעריכו את החכמה הגדולה והנפלאה בה ניחן.

באחת הפעמים שאל המושל את רבי יהונתן: "הרי בתורתכם כתוב שעליכם ללכת אחר הרוב, שנאמר 'אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת' (שמות כג, ב), ומאחר ורוב העולם אינם יהודים, עליכם להיות כמונו ולהתבטל לרוב!"

רבי יהונתן בפקחותו הגדולה לא

השיב מיד, אלא אמר למושל כי עליו לחשוב מעט בטרם יענה על שאלה כה סבוכה. בינתיים יצא רבי יהונתן מארמון המושל והחל לצעוק בהתפעלות: "הביטו וראו, הנה המושל רוכב על סוס בשמים!"

רבי יונתן פנה לאחד הכמרים שעמד בסמוך ואמר לו בפליאה: "וכי אינך רואה את המושל הרוכב על סוס בשמים?!"

הכומר שהתבייש להודות כי רבם של היהודים רואה דברים שהוא אינו רואה, הצטרף לרבי יהונתן וקרא: "**כן, בוודאי שאני רואה, הנה המושל רוכב על סוס בשמים!**"

לאחר כמה רגעים עבר שם כומר נוסף. כשראה את עמיתו מצביע למעלה ומתפעל מהמחזה המופלא, לא רצה להודות כי אינו רואה דבר, ואף הוא הצטרף אליהם והביט השמימה בהשתאות.

עד מהרה התאספו במקום עוד ועוד אנשים, כולם נפעמים והמומים מ"המחזה המופלא".

כעבור מספר דקות עמדו ברחובה של עיר מאות אנשים שהביטו לשמים וזעקו בקול גדול: "**יחי אדוננו המושל!**"

בינתיים חמק רבי יהונתן מהמקום, חזר לארמון ואמר למושל: "אדוני המושל, יש לי תשובה לשאלתך. ברצוני שתצא כעת למרפסת ותאמר לי אם רואה אתה את עצמך רוכב על סוסך בשמים"...

ניגש המושל למרפסת והשיב לרבי יהונתן בנחרצות: "בוודאי שלא!"

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

המשיך רבי יהונתן ואמר: "ישמע אדוני המושל את כל המוני האנשים המתגודדים ומכריזים 'יחי אדוננו המושל הרוכב על סוסו בשמים! **מדוע אינך מתבטל והולך אחר הרוב?**"

"איזה מין רוב זה?!" השיב המושל בתמיהה, "רוב של אנשים טיפשים ושקרנים הממציאים דברים שאינם קיימים במציאות, **כיצד אלך אחריהם?!**"

"זו התשובה!" קרא רבי יהונתן, **"אנו בני דת האמת, מדוע שנתבטל אחר רוב העולם המורכב מההיפך המוחלט?!"**

"וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת", משה אמת ותורתו אמת. כל אות וכל תג בתורתנו הקדושה מדויקים ומדוקדקים.

רבותינו התנאים והאמוראים, ואחריהם רבותינו הראשונים והאחרונים, הקשו קושיות ותירצו תירוצים, כדי לרדת לחקר האמת ולגלות את כוונתו ורצונו האמיתי של הבורא יתברך בתורתנו הקדושה.

אדם הדבוק במידת האמת, כדוגמת יעקב אבינו, יצליח לעמוד ולנצח ולא יבוש מפני המלעיגים עליו, אלא ימשיך באמת תורתנו הקדושה!

בס"ד

המרכז העולמי לתודעה יהודית

מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

להקדשת יום לימוד תורה

הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים

02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502

orhachaim.org

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת והצלחת: מיכל בת אסתר הי"ו, נטע בת ג'והנה הי"ו,
רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רוּחָאם הי"ו,
ראובן בן יערית הי"ו, זכריה בן ציונה טנג'י הי"ו,
דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו,
מאיר מאור בן חיה רבקה הי"ו, ליאת בת בלה סעדה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל, גרשון חי בן רחל ז"ל,
רחל רוחאם לַלָה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל,
עופר בן ציונה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, חיים בן חביבה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, גוטה מטילדה בת סוליקה ז"ל, יעקב בן ברטה ז"ל,
יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"